

WIADOMOSCI POLSKIE

Prywatny Informator Periodyczny
dla uchodźstwa polskiego

Nr 6.

Stockholm, dnia 14 listopada 1940r.

....." Zasiewajcie więc miłość Ojczyzny i
duch poświęcenia się, a bądźcie pewni, iż wy-
rośnie Rzeczpospolita wielka i piękna".

(Z Ksiąg Narodu Polskiego i Pielgrzymstwa Polskiego
Adama Mickiewicza)

Londyn, 11 listopada.

W dniu dzisiejszym Pan Prezydent R.P. wygłosił z okazji
23 rocznicy odzyskania Niepodległości przemówienie do Narodu Polskie-
go. " Dwudziestą drugą rocznicę odzyskania Niepodległości świę-
cimy w ogniu walki" rozpoczął prezydent " do dnia 11 listopada 1918 r.
dnia, w którym cały Naród porwał się do rozbrajania najeźdźcy, pro-
wadziła długa droga krzyżowa ludu polskiego przez powstanie Koń-
ciuszkowskie, wojny Napoleońskie, powstania, wreszcie czyn legionowy,
polską siłę zbrojną na wschodzie i armię Hallera".

" w tę pamiętną rocznicę łączymy się wszyscy, armia, na-
ród i rząd w jednej wspólnej myśli i wspólnym życzeniu, aby może prze-
żyć wać takie chwile, jakie przeżywalismy 11 listopada 1918r."

" Żołnierz polski jest obecnie głównym ośrodkiem naszej
sprawy. Na szawstawiłona w walkach we Francji armia, nasze wspiera-
nie lotnictwo, zdobywające sobie uznanie na całym świecie, nasza mary-
narka, która wydoła i zwycięsko wzniosła polską banderę morską na
morzach są jasnym dowodem, że wrzesniowy siew krwi nie tylko nie os-
łabił ducha polskiego, ale wzniecił nadzieję i chęć walki i zwycię-
stwa".

" Naród polski i jego rząd żywi niezłomną wiarę w
przyszłość i przeciwstawiając hitlerowskiemu ideałom zniszczenia i
barbarzyństwa wielką sprawę wolności i równości ludów".

" Armia polska walczy obecnie w kraju, który może być przy-
kładem tego ładu, do którego dążymy, bowiem łączy w sobie odwieczne
umiłowanie demokracji i poczucie dyscypliny narodowej. Muszę wyra-
zić nasz podziw dla narodu angielskiego, w szczególności dla lud-
ności Londynu, której miasto stało się tak jak zwycięska Warszawa
symbolem bohaterstwa".

" Każdy dzień" zakończył prezydent " zbliża nas do zwy-
cięstwa, do tego dnia, gdy tak jak w r.1918 zabrzmiał w całej Polsce
radosny Te Deum".

Londyn, 12 listopada.

Rozkaz dzienny gen.Sikorskiego na dzień 11 listopada.

"Żołnierze! Odbudowana przed 23 laty Polska zajęła szyb-
ko poczesne miejsce w rodzinie narodów. Stała się znowu podstawa
równowagi europejskiej, której zburzenie dało początek nowej wojnie
powszechnej i dzieli obecnie świat na dwa wykluczające się wzajemnie
obozy, Wynik ostateczny tej wojny rozstrzygnie o triumfie zasad
chrześcijańskich sprawiedliwości i prawa w życiu międzynarodowym.
Dzisiaj w szeregach wrogów Polski obok Hitlera spotykamy Mussoliniego
Nasza brygada stojąca w Egipcie i my tutaj w Londynie zaznaliśmy już
bombardowania jego lotnictwa. Jutro przyjdzie do starcia wręcz pomię-
dzy nami a wojskami dyktatora rzymskiego. Żołnierz polski sprowako-
wany niegodnym tradycją i historii Włoch stanowiskiem rządu włoskiego,
wypełni wtedy chlubnie swój obowiązek, wiedząc, że broni przez to
wspólnej sprawy ludzkości.

"Żołnierze, w chwili obecnej więcej niż kiedykolwiek możemy wierzyć w zwycięstwo. Jego nowymi czynnikami są nieoczekiwany dla nas wybór opór zbrojny narodu greckiego oraz wybór Roosevelta na stanowisko prezydenta Stanów Zjednoczonych, przekreśliła to wszelkie rachuby Niemiec na kompromis i upragniony przez nich pokój. Unicestwi również wkrótce chwilowe sukcesy na morzu, którymi Niemcy chlępią się w ostatnich tygodniach. Muszą one przyjąć długotrwałą, narzuconą im przez Wielką Brytanię wojnę, która zakończy się ich niechybną klęską, podobnie jak w roku 1918. Hartujmy więc wolę do walki, umacniajmy siłę wytrwania. Idźmy dalej solidarni i pewni ostatecznego triumfu ku wolnej Polsce, która będzie zarazem i wielką i sprawiedliwą".

Londyn 11 listopada.

Rząd polski i tymczasowy rząd czechosłowacki ogłosiły wspólną deklarację, w której stwierdzają, że ożywione chęcią ustalenia pokoju i współpracy w przyszłej Europie środkowo-wschodniej postanawiają zamknąć wszelkie spory i urazy, które istniały między obu państwami.

Rząd polski i tymczasowy rząd czechosłowacki uznają, że nie ma różnic zasadniczych w interesach obu państw i narodów i stwierdzają, że oba państwa suwerenne i niepodległe wejdą w ściślejszą współpracę gospodarczą i polityczną, która stanie się podstawą bytu w tej części Europy. Oba rządy wyrażają nadzieję, że inne państwa przyłączą się do tego porozumienia.

W dalszym ciągu deklaracji rządy piętnują barbarzyńskie metody stosowane przez Niemców i wyrażają wiarę w świetlaną przyszłość obu Narodów i wszystkich wolnych ludów świata.

Londyn 11 listopada.

Ambasada R.P. zmuszona przez faktyczną okupację niemiecką w Rumunii do wyjazdu, opuściła Bukareszt w pełnym składzie z ambasadorem Raczyńskim na czele. Przed wyjazdem ambasador polski, który od dawna wielokrotnie z rozporządzenia rządu R.P. w Paryżu i następnie w Londynie czynił starania, aby rząd rumuński zwolnił nieprawie internowanych byłych członków poprzedniego rządu polskiego, złożył oficjalny protest, powołując się na naruszenie przez Rumunię zwyczajów prawa międzynarodowego względem ludzi, którzy poszukiwali w Rumunii azylu.

Londyn 11 listopada.

W ciągu tygodnia generał Sikorski kilkakrotnie widział się z ministrem lotnictwa Archibaldem Sinclairem, z którym ostatecznie uzgodnił współdziałanie lotnictwa polskiego z R.A.F. Również konferował on kilkakrotnie z ministrem Ernestem Bevinem, członkiem brytyjskiego gabinetu wojennego. Rozmowy dotyczyły nie tylko przyjęcia do współpracy z Anglikami wybitnych techników i specjalistów polskich. Poruszono również naczelną zagadnienie polityczne, którym Bevin zajmuje się jako członek brytyjskiego gabinetu wojennego. 7 listopada odwiedził gen. Sikorskiego ambasador brytyjski w Waszyngtonie, lord Lothian, aby uzgodnić przed swoim powrotem do Stanów Zjednoczonych szereg spraw wspólnych.

K r o n i k a od 6 listopada do 13 listopada 1940r.

6.XI. Willkie jako pierwszy składa Rooseveltowi gratulacje z powodu wyboru. Willkie wystosował odezwę do partii republikańskiej, wzywając do współpracy z Rooseveltem przy zachowaniu samodzielności partyjnej.

W Szwajcarii zaprowadzono zaciemnienie lotnicze.

We Włoszech odebrano debiut gazetom szwajcarskim.

7.XI. Państwa Ameryki Południowej na ręce Roosevelta oświadczają zbiorowo gotowość oddania Stanom Zjednoczonym baz morskich.

Pogłoski o rekonstrukcji gabinetu w Waszyngtonie i powołaniu Willkiego do rządu.

Rząd angielski w obedił działu włoskich bombowców w lotach nad Londynem zapowiada akcję odwetową w stosunku do Rzymu.

W czasie defilady w Moskwie, z okazji sowieckiego święta narodowego, manifestowano na rzecz serdecznych stosunków z Japonią.

De Valera oświadcza, że Irlandia będzie broniła swej neutralności wobec każdego napastnika (odpowiedź na ostatnią debatę w parlamencie angielskim w sprawie konieczności baz morskich w Irlandii)

8.XI. Hitler wygłosił mowę w Monachium z okazji rocznicy pierwszego nieudanego zamachu w lecie 1923r. "mnie się wszystko udaje, Opatrzność powołała mnie, abym naród niemiecki prowadził od zwycięstwa do zwycięstwa". W czasie przemówienia był pierwszy dwugodzinny nalot Anglików na Monachium, wskutek czego nie mogła się odbyć transmisja mowy przez radio.

Komunikat niemiecki donosi o zatopieniu przez niemieckie łodzie podwodne całego konwoju razem 86,000 ton pojemności na Atlantyku w pobliżu Kanady.

Protest angielski w Budapeszcie z powodu przemarszu wojsk niemieckich przez Węgry.

Zaostrzenie stosunków amerykańsko-niemieckich z powodu nieposzanowania przez Niemców wolności morskich.

Wykrycie przygotowań zamachu stanu na Węgrzech. Horthy miał zostać aresztowany, a rządy mieli objąć węgierscy narodowi socjaliści. Prokurator naczelny żąda wydania 4 posłów, m.i. przywódcy węgierskich narodowych socjalistów, Franciszka Szlasisa.

Spotkanie Goering-Laval w Paryżu. Temat rozmowy: podporządkowanie Francji niemieckiemu 4-letniemu planowi.

Rząd Stanów Zjednoczonych postanawia oddać Wielkiej Brytanii połowę produkcji materiałów wojennych.

9.XI. Zmarł Chamberlain. Opinia angielska przyznaje mu zasługę zdemaskowania przed światem Hitlera.

Nowe dowództwa okręgowe Czerwonej Armii utworzono w Archangielsku, Rydze i Lwowie.

Komunikat admiralicji angielskiej stwierdza, że z konwoju zaatakowanego wczoraj przez Niemców, uszła znaczna ilość statków. Słyszanych szczegółów narazie brak.

Francuska łódź podwodna została zatopiona przez własną załogę.

W Grecji pod bronią znajduje się obecnie już 500,000 żołnierzy, włoska akcja lotnicza nie przeszkodziła mobilizacji.

Samolot niemiecki nad Szwecją.

Prasa włoska atakuje Turcję.

Na Węgrzech aresztowano dotąd 39 osób, wliczanych w przygotowanie do zamachu stanu.

Mowa Churchilla: celem wojny jest wyzwolenie krajów okupowanych (wymienia chronologicznie wszystkie okupowane kraje, od Austrii począwszy.) Wolność dróg morskich jest konieczna dla wszystkich, również dla tych, którzy nam życzą zwycięstwa. Statki, których budowę rozpoczęto przed wybuchem wojny, rozpoczynają obecnie służbę na morzu. Churchill wyraża podziw dla waleczności narodu greckiego i zapowiada ukaranie Włochów.

Szwedzki premier Hansson wygłosił w Göteborgu przemówienie: celem polityki szwedzkiej jest zachowanie samodzielności i demokracji; - neutralność niezawsze była zabezpieczona, naleźliśmy naszą drogę szwedzką i na tej jest nam dobrze, chcemy zachować przyjazne stosunki z innymi narodami, które idą innymi drogami. Przemówienie zakończył uroczystym ślubowaniem obrony samodzielności narodu.

10.XI. Trzęsienie ziemi w Rumunii. Liczba ofiar około 10,000. W Bukareszcie nie ma kamienicy, która by nie była uszkodzona, połowa domów w gruzach. W gruzach leży hotel Carlton, grzebiąc 300 niemieckich i włoskich oficerów. Szyby naftowe poważnie uszkodzone.

Kłóska Włochów w Grecji. 3-a dywizja górską "Venezia" wciągnięta w zasadzkę została zupełnie zniszczona.

Zmiany w dowództwie włoskim w Albanii. Dowódcą naczelnym frontu albańskiego został generał Soddu, podsekretarz stanu M.S. Wojsk.

Prasa sowiecka zapowiada prowadzenie polityki neutralności.

Prasa Stanów Zjednoczonych zapowiada utworzenie wspólnego Komitetu obrony Australii, Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii na Dalekim Wschodzie.

Na wodach Australii pojawiają się nieprzyjacielskie miny (przynajmniej japońskie).

Gen. de Gaulle wysadza wojska w pobliżu Libreville, stolicy kolonii francuskich Gabon (w pobliżu Kamerun)

W Kanadzie tworzy się norweski ochotniczy korpus lotniczy.

11.XI. Podpisanie w Londynie umowy polsko-czechosłowackiej. Przy zachowaniu samodzielności państwowej ma nastąpić najściślejsza współpraca gospodarcza i kulturalna. Radio angielskie wydarzenia te ocenia jako najważniejsze dnia i rozgłasza je we wszystkich językach razem ze wspólną odezwą obydwu zaprzyjaźnionych rządów, wydaną do bratnich narodów.

Gdańsk bombardowany po raz pierwszy. Celem bombardowania była stocznia i dworzec.

Libreville poddaje się gen. de Gaulle.

Napad floty angielskiej na włoski port wojenny Taranto. 6 dużych włoskich okrętów wojennych, ciężko uszkodzonych utknęły na mieliznie, (w tym 2 pancerniki i 2 duże krążowniki).

Z angielskiego lotniskowca Ark Royal, wg. komunikatów niemięjszych trzykrotnie zatopionego przez Niemców, a raz przez Włochów, przeprowadzono bombardowanie stolicy Sardynii Cagliari.

Roosevelt w rocznicę zawieszenia broni w poprzedniej wojnie światowej składa hołd poległym na grobie nieznanego żołnierza i zapowiada walkę z dyktatorami.

Republikanin Knox, minister marynarki Stanów, wygłasza mowę: nie uznajemy pokoju za każdą cenę. Gdyby z racji wizyty Mołotowa w Berlinie postanowiono dalszy zamach, nie słowa, a czyny będą naszą odpowiedzią.

12.XI. Przyjazd Mołotowa do Berlina w asyście 32 urzędników i licznych agentów GPU. Pociąg zajechał na dworzec anhaltski zwiastując naśliski. Z dyplomatów obcych na dworcu pojawili się przedstawiciele Chin, Japonii, Włoch i Turcji. Gościa witano z honorami wojskowymi, jednakże orkiestra nie grała międzynarodówki, a dworzec nie był udokorowany. Jedynie na pałacu Bellevue, gdzie Mołotow zamieszkał, powiewała chorągiew bolszewicka. Wizyta potrwa kilka dni.

Prasa zagraniczna wizycie tej poświęca dużo uwagi. Domyśla się idą w kierunku zawarcia umowy gospodarczej i odnośnie Turcji.

Metaxas w przemówieniu, wygłoszonym do narodu greckiego, twierdzi, że mobilizacja została ukończona i zapowiada zwycięskie zakończenie wojny.

Komunikat grecki donosi o cofaniu się Włochów na całym froncie, zdobyciu licznych materiałów wojennych i wzięciu do niewoli jeńców. Dotąd zdobyczy nie policzono.

Pétain rozwiązuje Związki Zawodowe.

Minister Eden podaje w parlamencie liczbę żołnierzy angielskich, znajdujących się w niewoli na 44,000. - W ciągu października naloty nad Anglię pociągnęły za sobą 6334 ofiar.

W Bukareszcie aresztowano dwóch przywódców legionistów za bunt.

Rząd rumuński postanawia pociągnąć do odpowiedzialności osoby, które w czasie trzęsienia ziemi wykazały niedbalstwo.

Gen. Antonescu odjeżdża do Rzymu.

W Stanach Zjednoczonych kilka zamachów w zakładach przemysłu wojennego.

Komunikat angielski ogłasza wysokość strat w ciągu ostatniego tygodnia: 13 statków razem 72000 ton pojemności, w tym "Empire of Britain" 42000 ton.

Admiralicja angielska podaje, że z konwoju 38 statków, napadniętego na Atlantyku w dniu 8 bm. uratowało się 29 statków, a 9 zatopiono. (Niemcy ogłaszali, że zatopili wszystkie okręty). Konwój napadnięty został nie przez łodzie podwodne, a przez jeden duży krążownik. Towarzyszący konwojowi angielski krążownik pomocniczy "Jerwis Bay", znacznie słabszy od krążownika, podjął walkę, przez co umożliwił ucieczkę większości statków. niemieckiego

"Jerwis Bay" zatonął.

Napad Włochów na Grecję, który miał być spacerem do berlińskich żądań Mussoliniego, zakończył się w pierwszej fazie klęską Włochów. Zwycięskie komunikaty Greków nie zostały przez Włochów zaprzeczone.

Naloty na Londyn osłabły w ostatnim tygodniu. Przeważnie eskadry bombardujące nie przedostały się do Londynu i rozpraszano były nad wybrzeżem Anglii. Włoskie bombowce, biorące udział w nalotach na Londyn, doznały stosunkowo licznych strat.

Lotnictwo angielskie w dalszym ciągu przeprowadza szeroko zakrojoną akcję bombardowania zakładów przemysłowych w Niemczech, co zmusiło Niemców do przeniesienia m.i. jednej fabryki broni z Niemiec do Poznania. Według komunikatów niemieckich ewakuowano z Berlina 500,000 dzieci.

Po wyborach Roosevelt poświęca znów więcej uwagi wojnie światowej. Groźby amerykańskie skierowane są nie tylko przeciwko państwu trójprzymierza berlińskiego, lecz ostatnio również przeciwko Sowiętom.

Bitwa morska pod Toronto zadała włoskiej flocie poważny cios. Włosi stracili część swoich najnowszych i najlepszych okrętów. Churchill o klęsce Włochów twierdzi, że zpleniła ona stosunek sił na morzu Śródziemnym i tym samym na morzach świata.

Okupacja Niemiecka.

"Goniec Krakowski" z dn. 7.XI. przynosi szczegóły o organizacji sądownictwa polskiego w Generalgubernatorstwie.

Sąd Najwyższy, jako instancja kasacyjna jest nieczynny. Istnieją 4 apelacje: Warszawa, Kraków, Lublin i Radom. Sądy Okręgowe mają siedziby w Krakowie, Warszawie, Siedlcach i Kielcach. Sądy te obejmują działy: cywilny, karny i karno-sądowy. O przekazywaniu spraw karnych sądowi polskiemu lub niemieckiemu decyduje prokuratura sądów specjalnych. Wszystkie sprawy przeciw Rzeszy Niemieckiej, Niemcom, sprawy o zabójstwo z bronią w rękach, o kradzież na szkodę instytucji państwowych - kierowane są do sądów niemieckich. Prawo łaski przysługuje gubernatorowi.

W służbie pozostali polscy komornicy sądów grodzkich i straż więzienna. Pozostały również notariaty, natomiast zniesiono instytucje pisarzy hipotecznych. Sądownictwo administracyjne powierzone policji polskiej, która może wymierzać kary do roku więzienia oraz karę chłosty.

Krakowski "Stołeczny Komitet Samopomocy Społecznej" w miesiącu październiku obejmuje akcję dożywiania 140.000 osób. Kuchnie Komitetu wydają 40,300 posiłków bezpłatnie, 6400 - po 10 groszy, 9800 po 20 groszy, 40,000 posiłków dla dzieci. Ponadto 22000 osoby dożywianych jest poza kuchniami w herbaciarniach, ogniskach i t.p. Ponadto wydaje się ponad 12.000 posiłków dla zrzeszonych w instytucjach jak związek kolejarzy i t.p.

"Kurier Częstochowski" donosi o rozdziale w Kielcach odzieży przesłanej przez Amerykański Czerwony Krzyż towarzystwu "Caritas".

Dożywianie dzieci odbywa się z inicjatywy P.C.K. w domach prywatnych, z czego korzysta 368 dzieci.

W Częstochowie został zlikwidowany społeczny Komitet Pomocy, który dożywiał w 7 kuchniach około 3000 Polaków, wysiedlonych z obszarów przyłączonych do Rzeszy. Czynności Komitetu przejęła "Rada Opiekuńcza Miejska" podległa Radzie Opiekuńczej w Krakowie.

Sprawy Gospodarcze.

Informator dla spółdzielni spóżywców "Społem" z dnia 10.X.br. wychodzący w Krakowie, podaje zasady współpracy na terenie "Generalgubernatorstwa" spółdzielni "Społem" ze spółdzielniami powiatowymi Centralnego Urzędu Rolniczego, mającą na celu usunięcie momentu konkurencji. Spółdzielniom "Społem" przydzielono wyłącznie handel cukrem, obrót towarami spożywczymi i artykułami monopolowymi (sól, tytoń, nafta, zapalaki) sprzedaż artykułów gospodarstwa domowego i galanterii żelaznej, jak również w niektórych rejonach sprzedaż węgla. Ponadto pozostawiono związkowi "Społem" prawo sprzedaży nasion, niezależnie od spółdzielni powiatowych.

Spółdzielnie towarowe obrotu swoje ograniczają do produktów ściśle rolniczych i artykułów potrzebnych dla rolnika-producenta i zostały zobowiązane do zaniechania rozszerzenia tego asortymentu towarowego.

W związku z zadaniami aprowizacyjnymi, jakich się podjął związek "Społem", planowane jest rozszerzenie sieci rozdzielczej, ulepszenia techniczne i t.p.

Okupacja Sowiecka

Gazety Sowieckie w dalszym ciągu podają codziennie wiadomości o przebiegu kampanii przedwyborczej w t.zw. Zachodniej Ukrainie i Białorusi. "Izwestia" z dnia 3 listopada podają przy tej okazji ciekawą korespondencję z woj. Wołyńskiego ("Rowienskaja Obłast"). Cytujemy ją dosłownie: - W Sarnach zaraz w pierwszych dniach kampanii wyborczej organizacje rejonowe spotkały się z taką niespodzianką: w dużych wsiach Znosicze, Tynne i innych zabrakło piśmiennych agitatorów. Trzeba więc codziennie wysyłać z Sarn ludzi miejscowych dla nauczania wyborców".

Święto Niepodległości w Stockholmie.

Kolonia polska w Stockholmie obchodziła w r. bież. święto Niepodległości uroczyście.

Uroczystości rozpoczęły się w przeddzień święta dnia 10 listopada w obozie okrętów podwodnych w Marielund. W godzinach rannych, po powitaniu gości ze Stockholmu, z posłem R.P. p. Ministra Potworowskim na czele, zostało odprawione uroczyste nabożeństwo. Po nabożeństwie goście zwiedzili obóz. Program uroczystości wyodrębniły przemówienia Pana Ministra (po polsku i po szwedzku), p. Attaché Morskiego kom. Morgensterna, oraz deklamacje i śpiewy (w pieśniach tych brali udział mat. Pawlak i mat. Stoma, st. mar. Wysocki i st. mar. Kubiszyn, którzy z uczuciem recytowali utwory Mickiewicza, oraz chór marynarzy, który pięknie odśpiewał szereg pieśni polskich i szwedzkich). Poranek zakończyło przemówienie kom-por. Salomona, poczym w atmosferze serdecznej i pogodnej odbył się wspólny obiad żołnierski.

Dnia 11 listopada, jako w dniu Święta Niepodległości, odbyło się w Stockholmie w kościele przy Linnégatan uroczyste nabożeństwo. Na nabożeństwie był obecny Poseł R.P. p. Minister Potworowski z Małżonką, członkowie Poselstwa i licznie zebrana kolonia polska. Tegoż dnia w godzinach popołudniowych p. Ministrowie Potworowscy podejmowali w gmachu Poselstwa przebywających w Stockholmie Polaków. P. Minister Potworowski zwrócił się do gości z przemówieniem, w którym, skreśliwszy pokrótce dzieje zmagania narodu polskiego w walce o wolność i niepodległość, wezwał rodaków do trwania w pełnej wierze w zwycięstwo. Końcowy okrzyk przemówienia "Niech żyje Polska" obecni powtórzyli trzykrotnie. Przemawiał również p. Prez. Thugut, przedstawiając tragiczny stan wynaradawiania Polaków przez zaborców i wyrażając przekonanie, że narodu polskiego nikt nie zniszczy.

W miłym i serdecznym nastroju staropolskiej gościnności przyjęcie potrwało parę godzin.

Nabożeństwa polskie w kaplicy SS Dominikanek przy ul. Villagatan, 21 w Stockholmie, odprawiane będą w niedziele -

17 listopada

1, 15 i 29 grudnia r.b.

Dnia 21 listopada r.b. w Klubie Polskim "Ognisko" odbędzie się odczyt p.mec.dr.M.Karniola na temat z dziejów walk o Niepodległość.